
VA-samarbetet

TAXESTATISTIK 2026

-Sammanställning över kommunala vatten och avloppstaxor 2026

27.2.2026

Sofie Dahlsten
VA-Utvecklare

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. VA-taxor	4
3. Typhus A	5
4. Statistik från kommuner inom VA-samarbetet	6
5. Anslutningsavgift Typhus A	7
6. Brukningsavgift Typhus A	8
<i>Dricksvatten.....</i>	<i>8</i>
<i>Avloppsvatten.....</i>	<i>9</i>
7. VA- kostnad per kubik Typhus A	10
8. Kostnad för vatten per liter Typhus A	10
9. Förhållande fast/rörlig taxa	11
10. VA- avgifter i Sverige och Finland	12
<i>Brukningsavgifter.....</i>	<i>12</i>
<i>Anslutningsavgifter för VA.....</i>	<i>12</i>
11. Jämförande konsumtionsutgifter	13
12. Resultat.....	14
<i>VA-taxor 2020–2026 Åland</i>	<i>14</i>
<i>Procentuell förändring av VA-taxa.....</i>	<i>15</i>
13. Övriga vattenavgifter.....	16
14. Analys	16
<i>Olika kostnader i kommunerna.....</i>	<i>17</i>
15. Diskussion och förslag	18
16. Begreppsförklaringar	19
17. Referenser	19

1. Inledning

VA-samarbetet samlar in och sammanställer VA-nyckeltal, däribland VA-taxor. Insamling av VA-taxestatistik har genomförts sedan 2021. Statistiken presenteras på www.vatten.ax/va-samarbetet.

Underlaget har samlats in från kommunernas beslutade VA-avgifter. I taxestatistiken redovisas alla avgifter **inklusive moms**. Taxejämförelsen tar inte hänsyn till om kommunen har skattetillskott vilket kan påverka jämförelsen.

VA-samarbetet har tre huvudsyften med rapporten. Att beskriva den faktiska utvecklingen av VA-taxorna, förändringar av bruksavgifter och anläggningsavgifter i enskilda kommuner och sammantaget för hela landskapet Åland samt jämförelser med Sverige och Finland.

Februari 2026
VA-samarbetet

2. VA-taxor

Vatten och avlopp finansieras i första hand av avgifter (taxor). Det är vanligtvis kommunfullmäktige som beslutar om taxans utformning och nivåer. Gällande lagstiftning säger att VA-bruksavgifter ska bestämmas så att de täcker kostnaderna för vattentjänsten. Undantag från kravet om kostnadstäckning får göras om de inte äventyrar syftena och möjligheten att uppnå de mål för vattenkvalitet som anges i vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland.

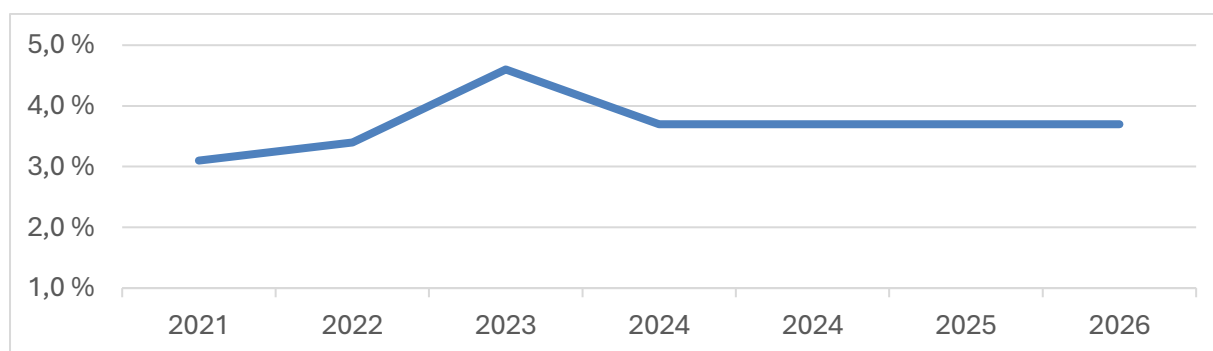
Taxorna delas upp i bruksavgifter (löpande) och anslutningsavgifter (engångskostnad). Båda dessa kan innehålla olika delavgifter för dricksvatten respektive avlopp. För närvarande finns inga särskilda avgifter för dagvatten. Det finns inte heller en grundavgift för avloppsvatten i enlighet med gällande lagstiftning.

Avgifterna innehåller både fasta och rörliga delar. Det är heller egentligen inget som hindrar en kommun från att skjuta till skattemedel eller att låta intäkter från bruksavgifter finansiera utbyggnad eller vice versa, även om det inte är att rekommendera. I mindre åländska kommuner är det vanligt att delfinansiera med skattemedel. Sammantaget gör detta att exakta jämförelser av avgifter blir svåra och därför används exemplet typhus A för att få en uppfattning om skillnader.

Utvecklingen framöver är starkt kopplad till omvärldsfaktorer och hur VA-organisationerna påverkas mer exakt är ännu oklart. Det man vet är att VA-organisationerna under de senaste åren fått ökade kostnader i alla led, samtidigt som det finns ett stort investeringsbehov.

Den åländska lagstiftningen möjliggör differentierade taxor för hushåll, jordbruk och industri. Inte förrän 2026 har en kommun infört en sådan taxa. Jomala kommun har för 2026 infört olika taxor för hushåll, jordbruk och industri.

Vid senaste mätning i Sverige ökade VA avgifterna i medel med 11 % mellan åren 2024–2025. Riktigt så stora ökningar har vi inte sett på Åland även om enskilda kommuner har ökat sina avgifter med mer än snittet.

Figur 1 Höjning i procent för typhus A har på Åland har legat förhållandevis jämt de senaste åren med en viss ökning under 2022–2023.

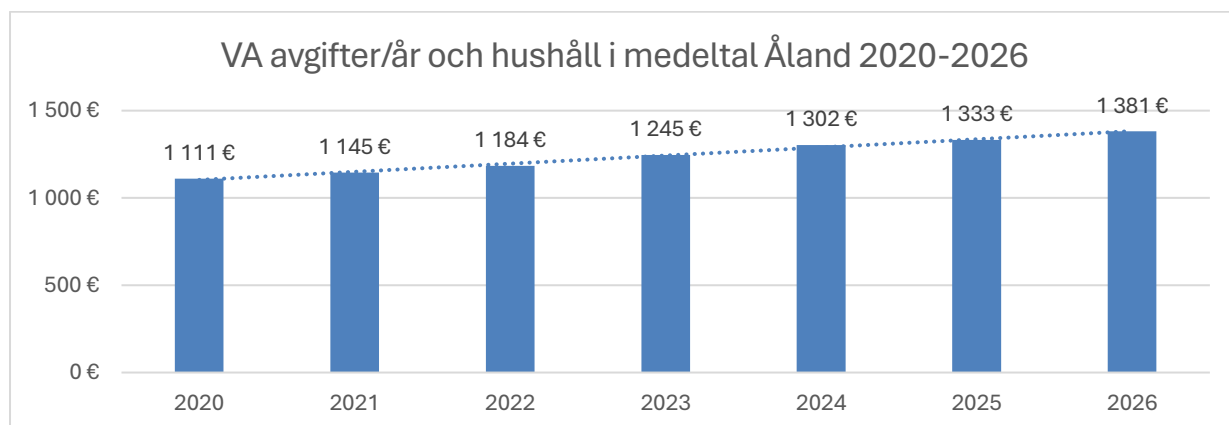
Viktiga faktorer som branschorganisationen Svenskt Vatten ser att påverkar taxorna är stigande kostnader för råvaror, energi och kapitalkostnader som genereras av ett allt ökande

investeringsbehov. Skillnaderna mellan kommunernas taxor i Sverige fortsätter att växa, med skillnader upp till 618 % mellan högsta och lägsta taxa. På Åland är skillnaden mellan lägsta och högsta taxan 83 %.

Branschorganisationen Svenskt Vattens betonar vikten av att anpassa VA-taxor till framtida behov och utmaningar, inklusive EU-direktiv, klimatförändringar och ekonomiska förutsättningar. Den föreslår också att vatten- och avloppsorganisationer bör arbeta mer strategiskt med taxorna för att säkerställa långsiktig hållbarhet och rättvisa.

3. Typhus A

Typhus A är ett begrepp taget från branschorganisationen Svenskt Vattens årliga taxestatistik. Definitionen har förenklats för den åländska modellen. Ett åländskt Typhus A definieras som ett egnahemshus med ett medelhushåll¹ och med en vattenförbrukning 150 m³ / år ansluten till allmänt vatten- och avloppsnät.

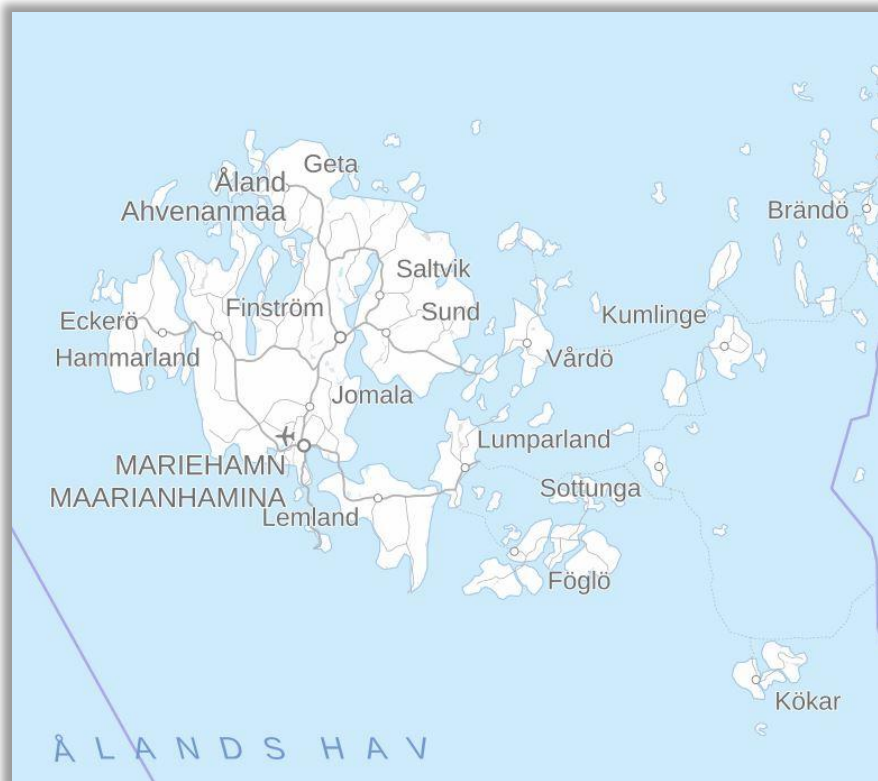

Tabell 1 Totala VA-avgifter per år 2020–2026 i medeltal på Åland.

¹ 2,1 personer, ÅSUB 2024

4.Statistik från kommuner inom VA-samarbetet

Den samlade statistiken kommer från de 12 kommuner som idag ingår i VA-samarbetet: Mariehamn, Jomala, Hammarland, Eckerö, Saltvik, Sund, Geta, Finström, Jomala, Lemland, Lumparland, Föglö och Kökar.

I denna statistik samlas även uppgifter in från övriga kommuner eller vattenandelslag om uppgifter finns att tillgå.

5. Anslutningsavgift Typhus A

Anslutningsavgiften är en engångskostnad som kommunen uppbär av fastighetsägaren för påkoppling till det allmänna vatten- och avloppsnätet. Beräkningen av avgiften är ganska komplicerad eftersom den tar hänsyn till en rad olika faktorer såsom rörlängd och markförhållanden. Anslutningsavgifterna är i vissa kommuner ett enhetspris medan det i andra är ett slutpris efter färdigställande så det är inte helt jämförbart.

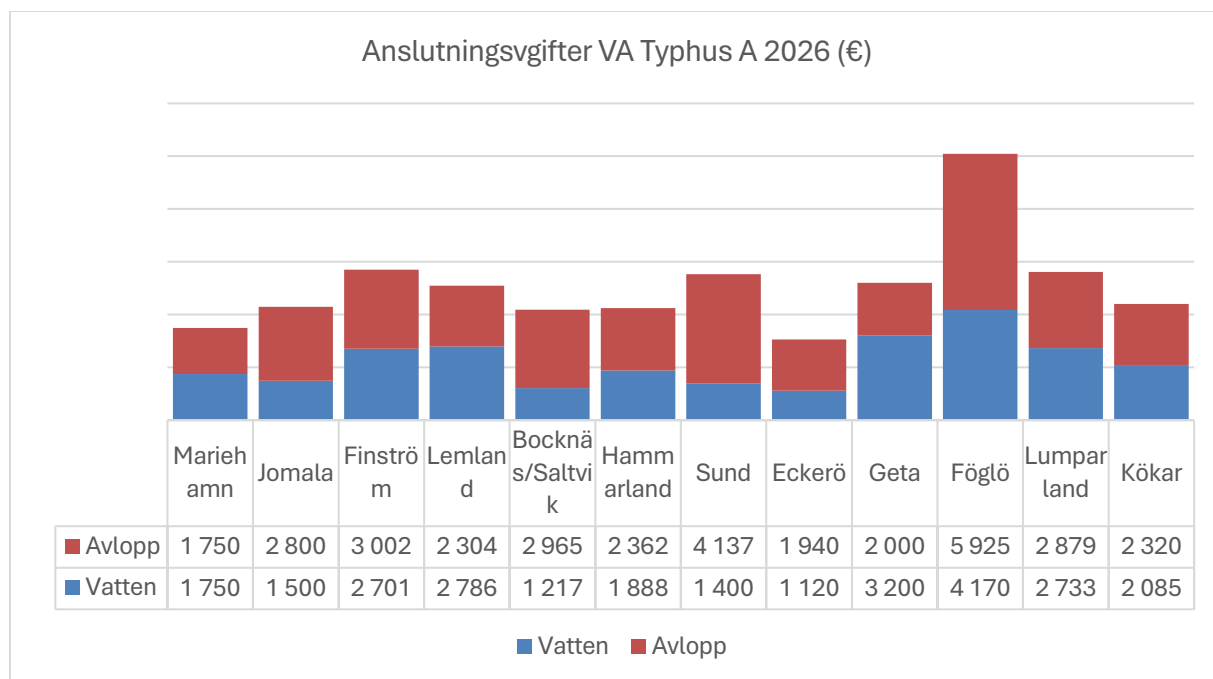

Diagram 1. Anslutningsavgift för vatten och avlopp 2026. Saltviks anslutningsavgift består av avgift från Bocknäs och avgift från Saltviks kommun.

Medelvärdet för anslutningsavgiften för både vatten och avlopp är på Åland är drygt 4700€ för år 2026.

6. Brukningsavgift Typhus A

Brukningsavgiften inkluderar vattengrundavgift, vattenmätaravgift samt förbrukningsavgifter för vatten och avlopp.

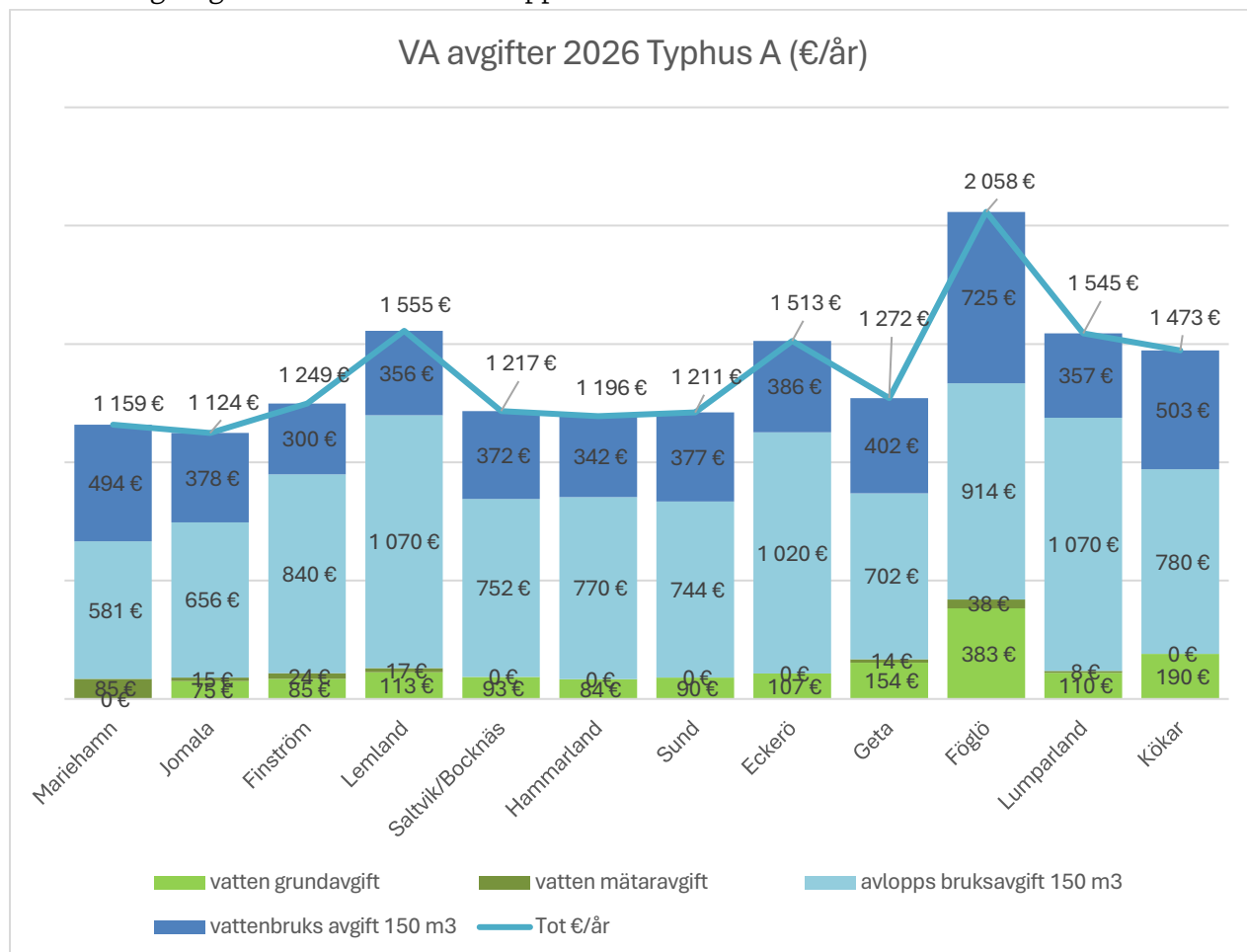

Diagram 2. Fördelning av olika brukningsavgifter per år för Typhus A 2026, inklusive moms.

Medelvärde för brukningsavgifter på Åland för ett Typhus A är 1381€ år 2026.

Dricksvatten

Kostnader för dricksvatten innehåller en vattengrundavgift, vattenbruksavgift och i vissa kommuner en vattenmätaravgift.

Vattengrundavgift

Vattengrundavgifterna är relativt låga i förhållande till den genomsnittliga årskostnaden för en normalvilla. Vattengrundavgiften motiveras med att infrastrukturen ska underhållas och kunna tillhandahålla dricksvattenförsörjning oberoende plats och förbrukning. Vattengrundavgiften är samtidigt en utjämnare av ekonomisk balans i verksamheten eftersom inkomster knutet till förbrukning kan variera från år till år samtidigt som kommunen ska säkerställa sig om att avgifterna ska täcka kostnaderna för vattentjänsten.

Jomala kommun har lägst vattengrundavgift och Föglö kommun har högst. Mariehamns stad tar inte ut någon grundavgift.

Vattenbruksavgift

Vattenbruksavgift är avgift för den mängd som hushållet använder under ett år. Finström har lägst vattenbruksavgifter och Föglö har högst.

Differentierade vattenbruksavgifter

Nytt för år 2026 är att Jomala kommun har differentierat vattenbruksavgifterna för hushåll, jordbruk och industri. Hushållen har fått en ökning på 7,49% jämfört med föregående år, jordbruket har fått en sänkning med 3,21% och industrin har fått en sänkning med 13,9%.

Vattenmätaravgift

Vattenmätaravgift uppbärs i 7 av 12 kommuner inom VA-samarbetet och syftar till att finansiera befintliga och ersättande vattenmätare hos abonnenten. I de kommuner som inte uppbär årlig vattenmätaravgift så kan kostnaden ingå i grundavgiften. Kommunen beslutar ifall vattenmätaravgift ska uppbäras och vilka ytterligare tjänster som ska ingå i den, till exempel installation. Mariehamns Stad har en ganska hög vattenmätaravgift men har då i stället ingen vattengrundavgift.

Avloppsvatten

Kostnader för avloppsvatten innehåller endast en avloppsbruksavgift då nuvarande lagstiftning inte tillåter uttag av en grundavgift.

Avloppsbruksavgift

Avloppsbruksavgift är avgift för den mängd som hushållet använder under ett år. Mariehamns stad har lägst avloppsbruksavgifter samt Lumparland och Lemland har högst.

7.VA- kostnad per kubik Typhus A

Den totala VA-kostnaden för Typhus A per kubik (€/m³) inkluderar kostnader för vattenmätare, vattengrundavgift, vattenbruksavgifter (150m³) samt avloppsbruksavgifter (150m³).

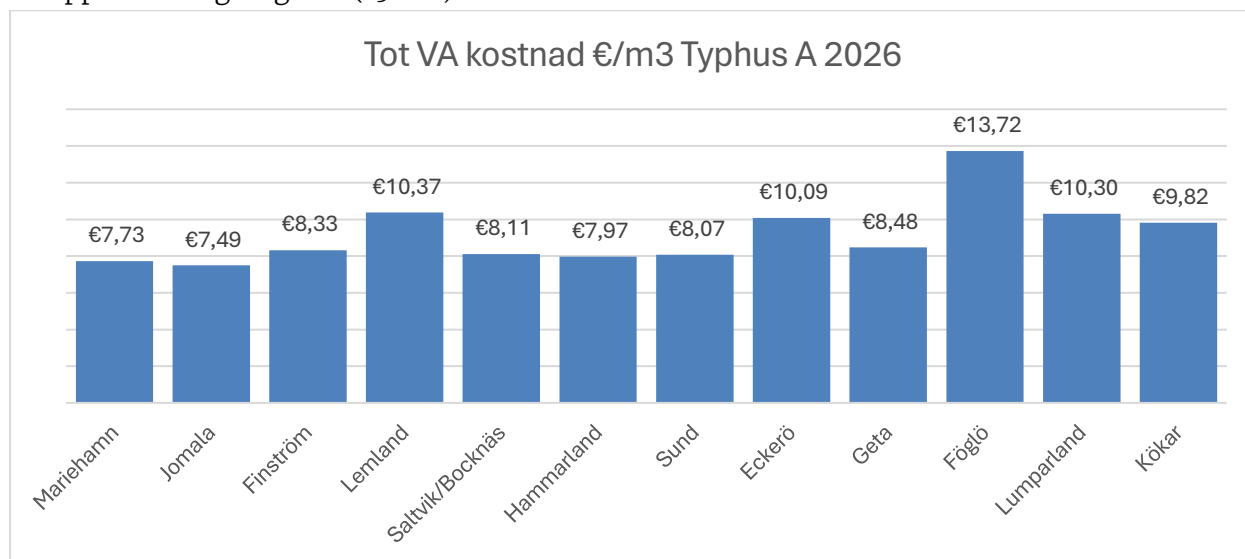

Diagram 3 total VA kostnad i euro per kubikmeter inklusive moms 2026. Medelvärde 9,21 €/m³.

8.Kostnad för vatten per liter Typhus A

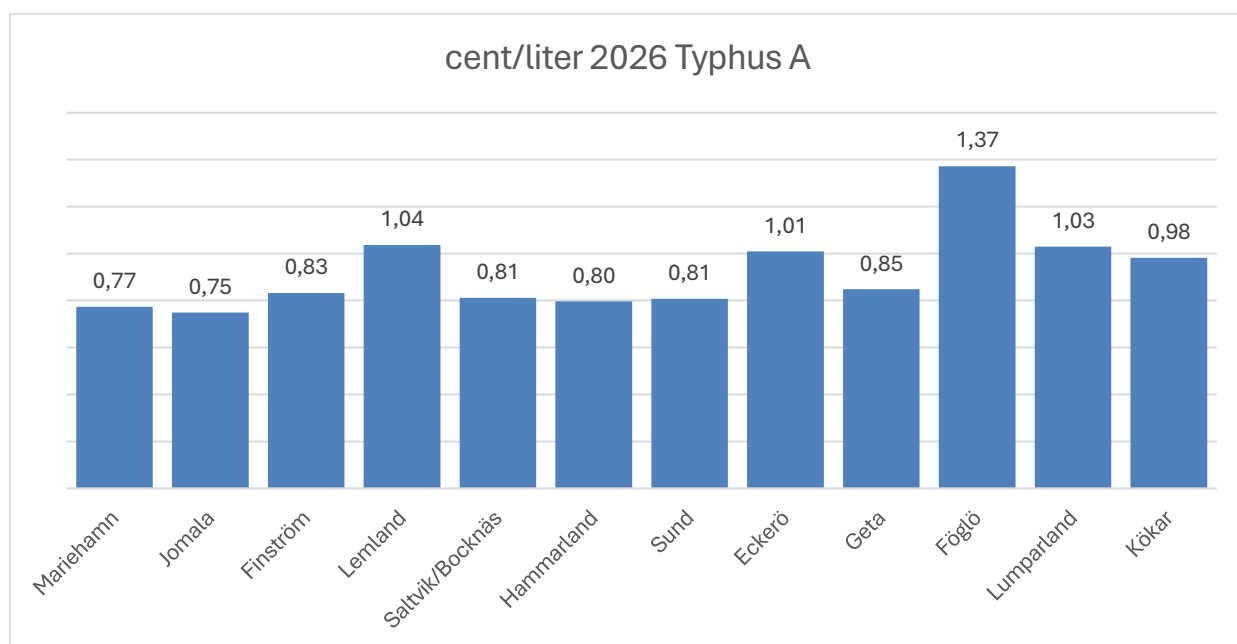

Diagram 4 Literpris för vatten i cent per liter 2026 inklusive moms och per kommun.

Medelvärdet för literpriset 2026 är 0,92 cent på Åland.

Som jämförelse är literpriset i Sverige 0,71 cent och i Finland 0,50 cent.

9.Förhållande fast/rörlig taxa

Till fasta taxor räknas vattengrundavgift och vattenmätaravgift. Till rörliga taxor räknas förbrukningsavgifter för vatten och avlopp.

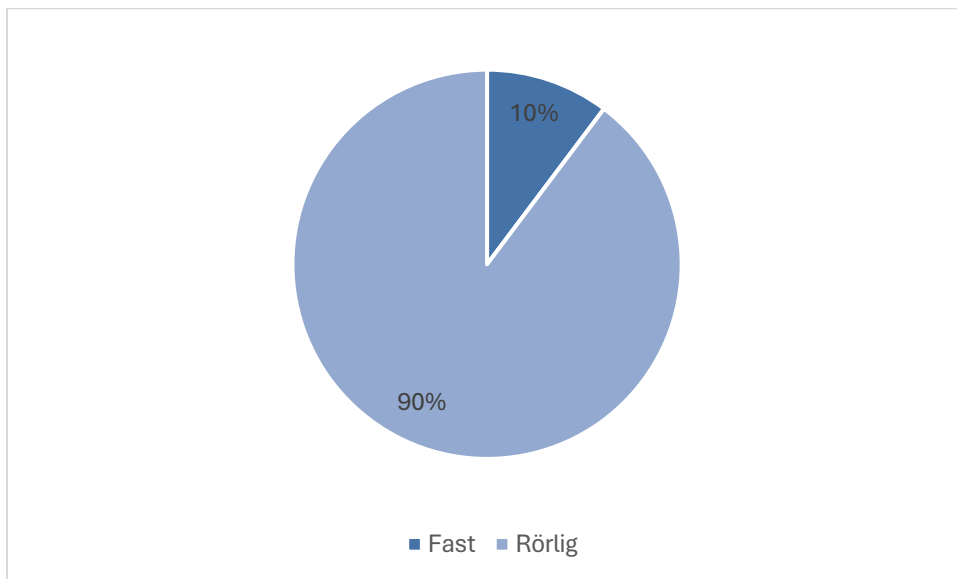

Diagram 5. Förhållande mellan fasta och rörliga avgifter 2026 på Åland.

Medelvärdet för de åländska kommunerna 2026 visar på en fast avgift om 10 % och en rörlig avgift på 90%.

Jämförande fördelning är i Finland fast avgift om 25% och rörliga avgifter 75%. I Sverige är motsvarande fast avgift 42 % och rörlig avgift 58%.

Skillnaden i förhållandet mellan rörlig och fast taxa skiljer sig från Finland, framför allt för att i Finland finns en grundavgift för avlopp som saknas i den åländska lagstiftningen.

Abonnenters möjlighet att påverka sina slutliga VA-kostnader blir större ju högre grad avgifterna är rörliga.

10. VA- avgifter i Sverige och Finland

Ett egnahemshus genomsnittliga årskostnad för VA på Åland är 1381 € för år 2025. Jämförande årskostnad är i 1065€ i Sverige och 1008€ i Finland. Ålands högre kostnadsbild kan delvis förklaras med att man har generellt högre anslutningsavgifter än i Sverige. I jämförelse mot Finland är kostnadsskillnaderna också ganska stora trots att jämförelser gjorts med skärgårdsregioner. Dock är Åland en ö och kan inte koppla ihop sitt ledningsnät med närliggande landskap för att uppnå stordriftsfördelar på samma sätt som de kan i Finland.

Brukningsavgifter

Total kostnad för brukningsavgifter för vatten och avlopp för Typhus A per år.

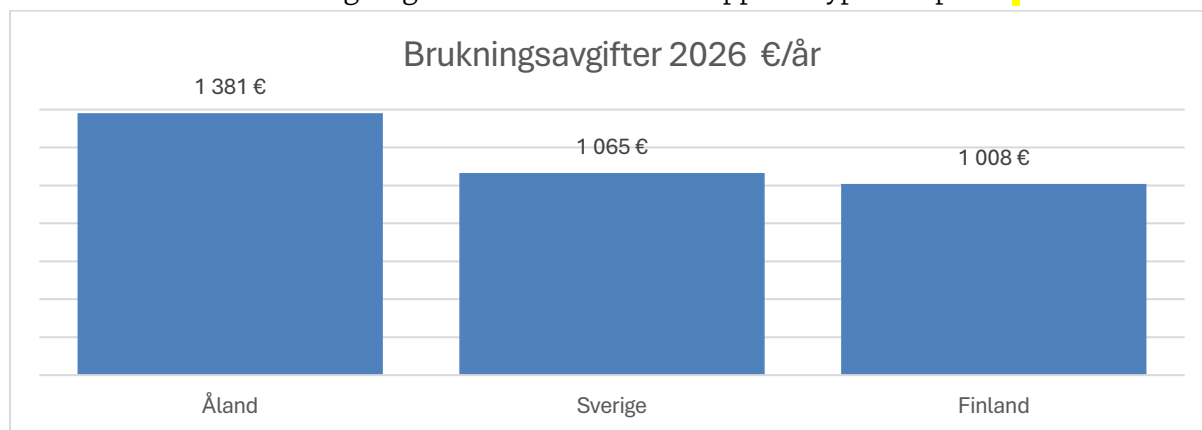

Diagram 6. Jämförelse av brukningsavgifter för VA på Åland, Sverige och Finland 2026 för ett Typhus A.

Anslutningsavgifter för VA

Total kostnad för anslutning av både dricksvatten och avloppsvatten.

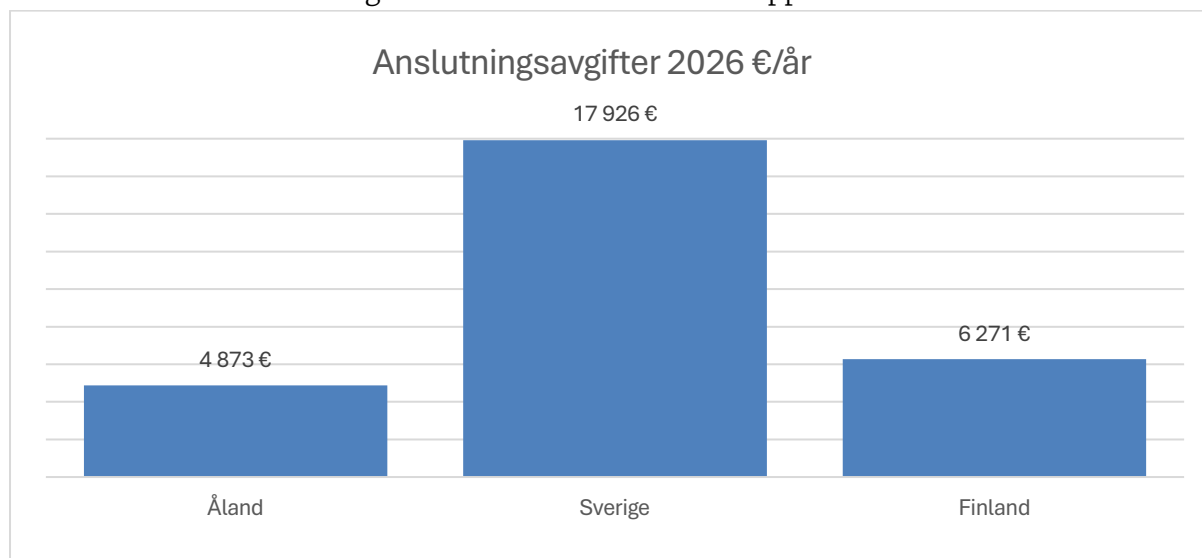
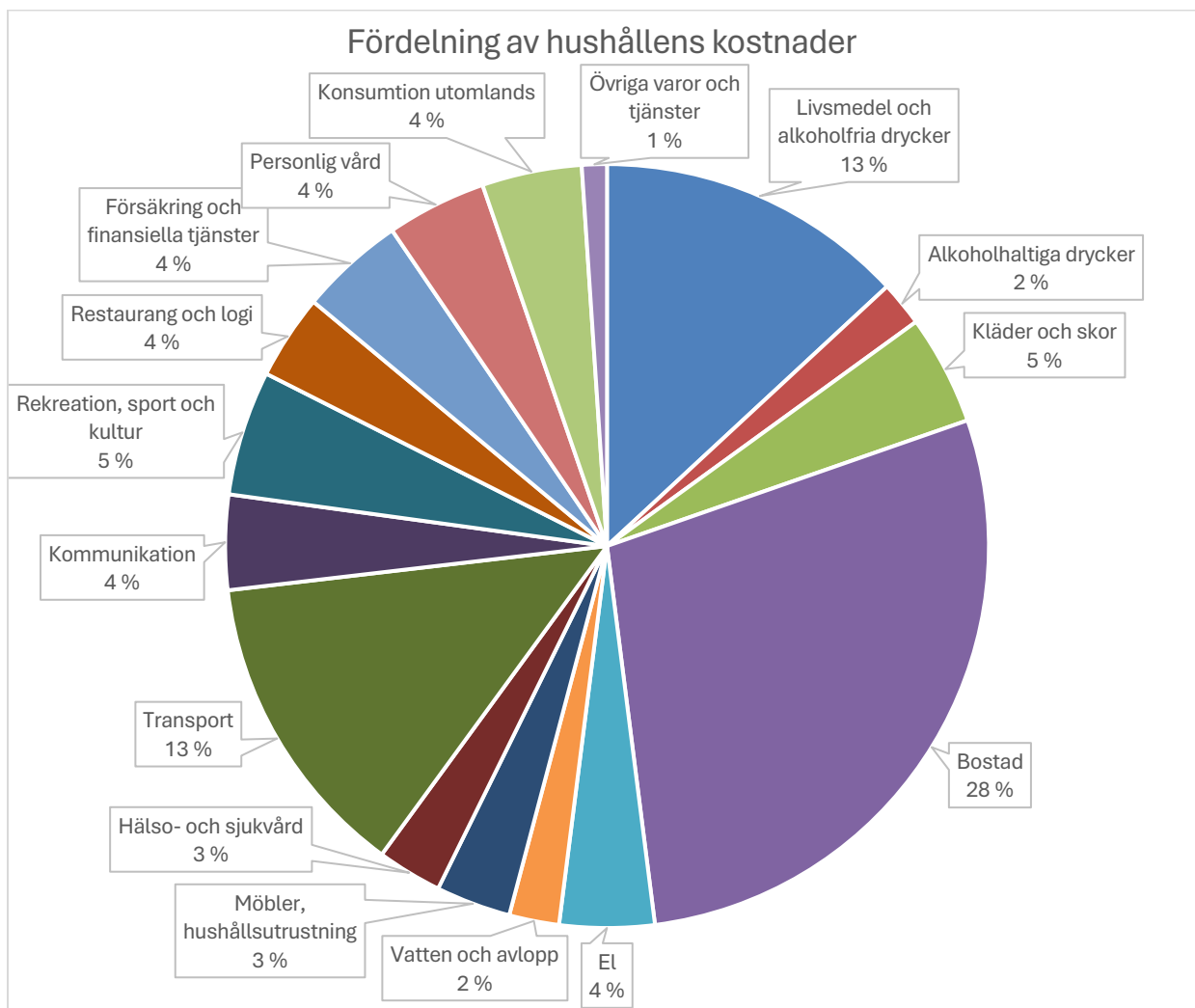

Diagram 7. Jämförelse av anslutningsavgifter på Åland, Sverige och i Finland 2025.

11. Jämförande konsumtionsutgifter

Kostnader för vatten och avlopp är bara en av alla konsumtionsutgifter ett hushåll har per år. Jämförande statistik är baserat på material från ÅSUB och Statistikcentralen. Vatten- och avloppskostnader motsvarar 2 % av hushållets konsumtion.

Figur 2. Uppgifterna är hämtade från ÅSUB och Statistikcentralen och är baserade på statistik från 2022/2023.

12. Resultat

VA-taxor 2020–2026 Åland

VA-taxor, det vill säga avgifter för vatten och avlopp har de senaste åren ökat. Medeltalet för den procentuella ökningen av VA-taxa i kommunerna var 3,7 % från 2025–2026.

	Årskostnad medel 2026	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2026)	1 381 €	3,7 % ökning (3,7%)	115 € (111€)
	Årskostnad medel 2025	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2025)	1 332 €	3,7 % ökning (3,7%)	111 € (108€)
	Årskostnad medel 2024	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2024)	1 285 €	3,7 % ökning (4,6%)	107 € (103€)
	Årskostnad medel 2023	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2023)	1 239 €	4,6 % ökning (3,4%)	103 € (99€)
	Årskostnad medel 2022	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2022)	1 184 €	3,4 % ökning (3,1%)	99 € (95€)
	Årskostnad medel 2021	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2021)	1 145 €	3,1 % ökning (N/A)	95 € (93€)
	Årskostnad medel 2020	Förändring jämfört med föregående års taxa	Månadskostnad per hushåll
Typhus A (2020)	1 111 €	(N/A)	93 €

Tabell 2. Jämförande åländska årskostnader VA inklusive moms 2020–2026.

VA avgifter har ökat med drygt 24 % i medelvärde från 2020–2026.

Procentuell förändring av VA-taxa

Kommun	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Mariehamn	0,0 %	2,3 %	3,0 %	5,8 %	2,1 %	4,1 %
Jomala	5,3 %	2,9 %	5,8 %	4,6 %	2,3 %	7,3 %
Finström	0,5 %	1,6 %	6,7 %	3,8 %	0,8 %	2,9 %
Lemland	1,0 %	2,6 %	0,0 %	4,4 %	3,5 %	5,1 %
Saltvik*	0,0 %	0,8 %	4,5 %	1,1 %	0,0 %	2,7 %
Hammarland	23,8 %	0,7 %	2,9 %	3,8 %	3,6 %	4,1 %
Sund	2,3 %	0,9 %	6,0 %	0,0 %	0,0 %	3,3 %
Eckerö	8,1 %	5,4 %	4,6 %	8,1 %	7,9 %	0,0 %
Geta	1,1 %	5,4 %	0,0 %	4,9 %	0,1 %	9,4 %
Föglö	1,1 %	12,1 %	18,7 %	0,0 %	0,3 %	0,0 %
Lumparland	1,0 %	2,6 %	0,0 %	4,3 %	3,5 %	4,7 %
Kökar	n/a	n/a	0,0 %	6,0 %	5,0 %	4,8 %

Tabell 3 Procentuell förändring av totala VA avgifter i kommuner 2020–2025. * Saltviks avgifter består av vattenavgifter från Bocknäs Vatten och avloppsavgifter från Saltviks kommun.

Kommunernas höjningar 2020–2021 visar på att 9 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 3,1 %. Mariehamn, Saltvik lämnade taxan oförändrad och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. 3 av 12 kommuner höjde taxan över medeltalet: 5,3% i Jomala, 8,1% i Eckerö och 23,8% i Hammarland.

Kommunernas höjningar 2021–2022 visar på att 9 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 3,4 %. Sottunga lämnade taxan oförändrad och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. 11 av 12 kommuner höjde taxan och Föglö höjde taxan med 12,1%.

Kommunernas höjningar 2022–2023 visar på 7 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 4,6%. Geta, Lemland och Lumparland lämnade taxan oförändrad och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. Föglö sticker ut då de höjde taxan med 18,7%.

Kommunernas höjningar 2023–2024 visar på 3 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 3,7%. Föglö och Sund lämnade taxan oförändrad från föregående år och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. Kökar och Eckerö höjde taxorna en bra bit över medelvärde, 6% respektive 8,1 %.

Kommunernas höjningar 2024–2025 visar på 10 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 3,7%. Sund och Saltvik lämnade taxan oförändrad från föregående år och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. Kökar och Eckerö höjde återigen taxorna en bit över medelvärde, 5% respektive 7,9 %.

Kommunernas höjningar 2025–2026 visar på 5 av 12 kommuner låg under medeltalet för avgiftshöjningen om 3,7%. Eckerö och Föglö lämnade taxan oförändrad från föregående år och ingen kommun sänkte sin VA-taxa. 7 av 12 kommuner höjde avgiften mer än medelvärde 3,7% där Jomala och Geta sticker ut med en höjning på 7,3 % respektive 9,4%.

13. Övriga vattenavgifter

I vissa kommuner är det andelslag som tillverkar och/eller distribuerar vatten till hushållen. Nedan en sammanställning av vattenavgifter, grundavgifter och anslutningsavgifter för de större vattenandelslagen på Åland.

Vattenandelslag	vattengrundavgift	vattenbruksavgift
Bocknäs Vatten (Saltvik) 2024/2025	94,13 €	2,31 €
Tjenan Vatten (Saltvik)	n/a	n/a
Sundets Vatten (Sund) 2023	198,40 €	2,23 €
Västra Sunds Vatten (Sund)	n/a	n/a

Vattenandelslag	anslutningsavgift
Bocknäs Vatten (Saltvik)	1 217,00 €
Tjenan Vatten (Saltvik)	n/a
Sundets Vatten (Sund)	n/a
Västra Sunds Vatten (Sund)	n/a

14. Analys

VA-taxorna har fått större betydelse i takt med ökad medvetenhet om kostnadstäckning för drift, finansiering av förnyelse och utbyggnad av VA-anläggningar och deras investeringsbehov. Det kan konstateras att det finns stora behov av investeringar inom VA vilket kommer att påverka kostnadsutvecklingen och därmed högre avgifter.

Den genomsnittliga höjningen av bruksavgifter för typhus A på Åland 2026 ligger på 3,7%.

Kommuner med låga anslutningsavgifter till vatten- och avloppsnät kan indikera på att att kommunen vill styra att så många om möjligt ska ansluta sig till kommunalt VA då beslut om VA-områden saknas i många kommuner.

Anslutningsavgifter med en beräkningsgrund som inte säkerställer kostnadstäckning bidrar till underkapitalisering av den kommunala VA-sektorn redan från början. Låga anslutningsavgifter som inte täcker de faktiska kostnaderna belastar det befintliga VA-kollektivet. En låg anslutningsavgift kan på sikt resultera i högre bruksavgifter på samma sätt som Sveriges höga anslutningsavgifter kan ge lägre bruksavgifter. Anslutningsavgifter och bruksavgifter påverkar varandra. Därför är anslutningsavgifters nivå högst relevant när VA-taxor diskuteras, även om debatten ofta enbart berör brukningstaxans nivå. Samtidigt är anslutningsavgifterna för befintlig infrastruktur sedan länge redan fastställda och ändras inte mycket trots att det finns behov.

VA-samarbetets prognos för investeringar i VA till 2050 uppgår till 220 miljoner euro. Det motsvarar drygt 600 €/år per hushåll. För att möta upp investeringarna kommer det att krävas avgiftshöjningar även om vissa investeringar kan finansieras med externa stöd. Beräkningar utifrån prognos skulle det krävas höjningar om minst 25 % upp till nästan 65 % för att täcka investeringsbehoven till 2050.

VA-försörjningen kommer att behöva anpassas efter nya EU direktiv, säkerhetsnivån inom branschen kommer öka och systemen behöver anpassas så att de klarar olika störningar och samtidigt anpassas för att stå emot de konsekvenser som kommer av ett förändrat klimat. Sammantaget kommer dessa förändringar att innebära ökade kostnader för VA-kollektivet, kostnader som behöver täckas genom ökade VA-taxor.

Olika kostnader i kommunerna

I matrisen nedan beskrivs en enkel förklaringsmodell till varför taxorna varierar mellan kommunerna. Fördjupar man analysen genom att titta på olika samband mellan taxor och några andra faktorer blir bilden mer nyanserad och samtidigt mer komplicerad.

Påverkansfaktor	Hur det varierar	Effekt för VA-kostnad	Parameter för jämförelse
Antal anslutna, kommunstorlek	Stor eller liten 'kundbas' beroende på kommunstorlek eller VA-organisation i samverkan fler kommuner.	Fler kunder ger ett större intäktsunderlag och fler som delar på nödvändiga kostnader. En tillräcklig 'kritisk massa' (kundbas/intäktsunderlag) för att ha beredskap/personal, nödvändig kompetens, agera beställare i projekt och ha processkunskap 'in-house' ger lägre kostnader.	Antal anslutna till VA alt. befolkning
Tillväxt	Befolkningsförändring. Övrig samhällsutveckling positiv ger investering i annan infrastruktur och stärkta kommunala organisationer som gynnar VA (ex gata, samhällsplanering). Betalningsvilja och fastighetsägares möjlighet att betala höga anslutningskostnader hög/låg.	Tillväxt och exploateringar täcker en större del av dagens investeringsbehov. Framtidssatsningar och kapacitetsutbyggnad belastar ej i samma utsträckning befintligt VA-kollektiv.	Demografisk utveckling. Fastighetspriser
Bebyggelsestäthet	Olika andel gles bebyggelse med många små tätorter respektive tät stadsbebyggelse.	Mer anläggningar och ledningsnät per ansluten person ger totalt sett högre kostnader	Ledningslängd per ansluten
Geografi, vatten, miljö	Topografi, nederbörd, vattentillgång, behov av miljöskydd etc.	Mer utmanande naturgivna förutsättningar kräver mer avancerade och kostsamma VA-system.	Region (tätort, landsbygd, skärgård)
Historik VA-ekonomi	Avskrivna investeringar finansierade av landskapsbidrag på 1900-talet eller större lån med höga kapitalkostnader.	Kapitalkostnader ökande p.g.a. renoveringsbehov av befintliga anläggningar och ökade miljökrav men intäktsbasen densamma eller minskande.	Andel kapitalkostnad alt. total kapitalkostnad per ansluten

Samverkan	En enskild liten kommuns verksamhetsområde med hundratalet anslutna, eller stad med upp till 12 000 invånare anslutna.	Dricksvattenproduktion och avloppsrening har uppenbara skalfördelar.	Befolkningsunderlaget för samverkansorganisation.
-----------	--	--	---

15. Diskussion och förslag

Modellen med Typhus A ger en mer rättvis bild över hushållens årlig VA-kostnad jämfört med att enbart se på förbrukningstaxorna. Jämförelse med hushållens övriga utgifter så visar på att kostnader för vatten och avlopp är endast 2 % av hushållets totala konsumtionsutgifter.

I VA-samarbetets arbete har det märkts av en ökad tendens bland deltagarkommunerna att öka kostnadstäckningen för VA-verksamheten. Skattemedel är hårdvaluta i de ekonomiskt utsatta kommunerna vilket motiverar VA-sektorn att fortsätta sträva efter en långsiktigt hållbar VA-taxeutveckling och därmed skapa ekonomiska förutsättningar för sin verksamhets drift och utveckling.

Ska framtidens konsumenter acceptera en ökning av VA-taxorna är det nödvändigt att taxorna upplevs skäliga och rättvisa i hela landskapet.

En utvecklad samverkan i olika former med skalfördelar och god planering och hushållning kan dämpa behovet av taxehöjningar. Dock finns behov för särskilda investeringar i beredskap för vattenförsörjning och utökad kapacitet för avloppsvatten som måste finansieras med ökade taxor.

16. Begreppsförklaringar

Anslutningsavgift Är den engångsavgift som en fastighetsägare betalar när hen har fått en förbindelsepunkt för sitt kommunala VA upprättad.

Brukningsavgifter Kan inom dricksvattenförsörjning inkludera vattengrundavgift, vattenmätaravgift samt förbrukningsavgift för vatten.

Inom åländsk avloppsvattenförsörjning finns endast brukningsavgift.

Avloppsbrukningsavgiften baserar sig på ett hushålls uppmätta vattenförbrukning.

Vattengrundavgift Vattengrundavgift uppbärs för möjligheten att kunna använda vattentjänsten, även ifall inget vatten förbrukas. Kommunerna motiverar vattengrundavgiften på olika sätt. Vattengrundavgiften är allt viktigare för den ekonomiska balansen ju färre abonnenter som är anslutna inom verksamhetsområdet. En högre vattengrundavgift kan tillämpas för att hålla en lägre vattenbruksavgift. (**Grundavgift** för avlopp är inte tillåtet enligt åländsk lagstiftning.)

Vattenmätaravgift Uppbärande av årlig vattenmätaravgift borgar för att täcka kostnaden för förnyelse av densamma.

Förbrukningsavgift Är en avgift som baserar sig på den volym som förbrukas uppmätt i kubikmeter m³.

Typhus A Ett åländskt Typhus A är ett egnahemshus med ett medelhushåll och med en vattenförbrukning 150 m³ / år ansluten till allmänt vatten och avlopp

17. Referenser

Deltagande kommuner i VA samarbetet, VA taxor 2026

Taxestatistik, Svenskt Vatten (www.svensktvatten.se)

Investeringsrapporten 2024, Svenskt Vatten

ÅSUB (www.asub.ax)

Statistikcentralen (www.stat.fi)

Taxor 2026 från Finland (Larsmo, Jakobstad, Malax, Korsnäs, Helsingfors, Vasa, Åbo, Raseborg, Närpes, Pargas, Hangö)